

MENINGER

TIPS OSS! 800 33 336

Send oss din kronikk med plass til 4000 tegn, inkludert mellomrom.

E-post: kronikk@sa.no

Bernt Lyngstad
Ansvarlig redaktør
906 26 652
bernt.lyngstad@sa.no

Pål Vikesland
Kultur- og debattleder
992 70 951
pal.vikesland@sa.no

Utfordrende skoledebatt

Sarpsborgs politikere skal i tiden framover ta stilling til den framtidige organiseringen av grunnskolen i Sarpsborg. I løpet av planperioden på 12 år mener administrasjonen at antall skoler skal reduseres fra 20 til 17. Det vil i så fall ikke være plass til barneskolene i Ullerøy, på Navestad og i Jelsnes i framtidens Sarpsborg-skole.

Et av målene i skolebruksplanen er å redusere kostnaden per elev. Forslaget som innebærer nedleggelse av de tre skolene vil gi en årlig besparelse på 12 millioner kroner sammenlignet med en modell hvor dagens skoler opprettholdes og nødvendige investeringer gjøres. Uansett hvilken framtidig modell politikerne velger, vil det være behov for investeringer på mellom 816 og 842 millioner kroner i planperioden. Dagens driftsmodell koster kommunen årlig 602 millioner kroner.

En årlig besparelse på 12 millioner kroner utgjør dermed en besparelse på mindre enn to prosent. I et økonomisk perspektiv høres det brutalt ut å legge ned 3 skoler for å spare under to prosent på skolebudsjettet. Nedleggelse av grendeskoler gjør noe med hele lokalsamfunnet i den aktuelle skolekretsen. En velfungerende grendeskole er noe mer enn en skole.

Samtidig er det ikke sikkert at det som er best for lokalsamfunnet er best for den enkelte elev. Sett fra elevenes ståsted er en god skole den skolen som gir den beste faglige og sosiale læringen. Til det kreves et godt faglig miljø for skolene og en skolehverdag som gir både sosiale utfordringer og trygge rammer.

Derfor kan en komme i en situasjon hvor grendeskolene blir for små for å gi et godt nok faglig og sosialt tilbud til elever. Da må i så fall lokalsamfunnenes behov vike for å gi elevene den utdanningen de trenger. Er det derimot faglig og sosialt forsvarlig å opprettholde små skoler, blir 12 millioner kroner i besparelse altfor lite til å forsvare nedleggelser. Politikerne får en stor utfordring framover i å skille mellom følelsene for velfungerende lokalsamfunn og å sikre elever et forsvarlig læringsmiljø.

Bombekrigen mot Libya var etter alle mål en gedigen vestlig fiasko.

Klassekampen på lederplass

Det er en alvorlig avsporing når israelske politikere tar opp forslaget om å gjøre Israel til jodisk stat.

Aftenposten på lederplass

Østfolds arbeidsliv

Kronikk

INGVAR KALDAL
Professor i historie ved NTNU

I ØSTFOLD gjøres det mye arbeid for å ta vare på minner og kunnskap om regionens arbeidslivshistorie. Et miljø som skiller seg ut som særlig aktivt, er Moss by- og industrimuseum. Her har Bjørge Holsvik og kolleger siden 2007 satt i gang flere prosjekter for å samle inn minner fra bedrifter i området som er nedlagt. De samarbeider med Stiftelsen for industrihistorisk bevaring i mossedistriktet, og med et nettsted som heter Arbeidsarven.

Grunnidéen som ligger under, er enkel men viktig: arbeidet vårt har ei historie. Og for å bli kjent med den historien, må vi høre hva de som selv har arbeidet, kan fortelle om sine arbeidsliv. De minnene er vår arbeidsarv, verdt å bevare, bruke og overlate til nye generasjoner.

HVOR MYE sto det i historieboka du leste på skolen, om arbeid? Trolig lite. Men så vil noen spørre, er arbeid noe å skrive historie om? Er ikke politikere viktigere, for er det ikke politikk som forandrer samfunnet? Jo mye formes av politikk, men det ligger minst like mye politikk i livet på en arbeidsplass som i en kommunestyresal. Makt og medbestemmelse i jobben betyr noe for oss hver eneste dag. Arbeidet former oss som mennesker, og preger hva vi er. Derfor er historiekunnskap om arbeidslivet også viktig for å forstå det samfunnet vi lever i.

Det er ikke overraskende at denne forståelsen er sterk nettopp i Østfold. Et kjerneområde for den moderne industrien som vokste fram på slutten av 1800-tallet, og forandret det norske samfunnet, lå nettopp her, i Smaalenenes Amt, som

Østfold het den gang. Nå er mye av det som da vokste fram, og lenge ble sett som ikke bare moderne, men som levebrød med trygg og sikker framtid, borte. Derfor blir minner fra dette arbeidslivet, ekstra viktig her.

«Arbeidet former oss som mennesker, og preger hva vi er. Derfor er historiekunnskap om arbeidslivet også viktig for å forstå det samfunnet vi lever i»

Flere av de studentene jeg selv som historiker har veiledet fram til master i historie de siste årene (ved NTNU i Trondheim), har kommet fra Østfold, og de har skrevet om temaer knyttet til Østfolds arbeidslivshistorie. Ida-Anette Holm Hansen fra Fredrikstad brukte dagbøkene til en stenhogger fra Hvaler til å analysere fram en spesiell arbeidskultur (fullført 2012). Sigrd Helene Agnalt fra Sarpsborg skrev om et minst like særegent arbeidsmiljø, blant tømmerfløterne som arbeidet på Glennetangen lense i Glomma. Hun bygde sin historie på intervjuer med mange av de 'lensekræbbene' som ennå husker godt hvordan det var å arbeide der (fullført 2013). Jan Morten Arnesen skrev om hvordan aviser i Sarpsborg, med ulike politiske syn, i årene etter 1900 beskrev arbeiderne og deres kultur nokså forskjellig (fullført 2013). Dette er ferske studier som gir verdifulle innblikk i hver sine avgrensede, men svært interessante, temaer fra Østfolds arbeider- og arbeidslivshistorie.

DET ER denne omfattende historien også museumsmedarbeidere i Moss i dag gjør en viktig innsats for å ta vare på. De tar kontakt med tidligere ansatte i bedrifter som er nedlagt, og som nå 'er historie', og får dem til å fortelle. Og noe av det de samler inn, gir de ut i egne hefter. Det siste var skrevet av Bjørn A. Grønna, og handlet om

livet på cellulosefabrikken til Peterson & Søn. Her forteller han ikke bare om arbeid, men om et mangfoldig liv omkring denne arbeidsplassen, som nylig er lagt ned. Dette er bare ett av de minnene som museet har samlet inn fra både Peterson og andre fabrikker i området.

Museet har også samarbeidet med lærere og elever i skolen for å få dem til å intervju gamle i sine nærmiljøer, og formidle kunnskapen i 'digitale fortellinger'. Her brukes den historiekunnskapen som ligger tilgjengelig i lokalmiljøet, til å lage